

Merkillinen liike.

Viime kuluneina vuosikymmeninä on useilla eri aloilla tapahtunut henkinen herätys. Uskontohistoriallinen tutkimus on kääntänyt maailman huomion alkuperäisen kristinuskon puhtaaseen siveysoppiin, ja vertaileva uskontotiede on antanut aihetta kokouksiin semmoisiin, kuin oli Chicagon uskontokongressi, johon kokoontui maailman eri uskontojen edustajia sovussa ajatuksia vaihtamaan. Toiselta puolen tuo vähitellen tieteellistä arvoa voittava yliaistillisten ilmiöiden tutkiminen on omansa poistamaan materialistiset epäilykset ihmissielun jatkuvasta elämästä kuoleman jälkeen, toiselta puolen sosialistiset aatevirtaukset huuhtovat pois vanhat ennakkoluulot sääty- ja luokkaerotuksesta ja raivaavat tietä uudelle käsitykselle rakkauden ja yhteistyön pohjalle perustetusta yhteiskunnasta.

Mutta on liike, jota ehkä voisi sanoa henkisten virtausten lipunkantajaksi, koska se osottaa kullekin niistä määrätyn paikkansa ja yhdistää ne kaikki suureksi herättäväksi voimaksi: teosoofinen liike. Tämä liike puolustaa uskontoa uskottomuutta vastaan ja uskoa yliaistilliseen tieteellistä materialismia vastaan, mutta tahtoo samalla vapaan ajattelun ja totuuden etsinnän sokean uskon sijaan: se on veljesrakkauden, suvaitsevaisuuden ja sielun sivistyksen apostoli keskellä ahdasmielisyyden ja pintapuolisen sivistyksen maailman.

Kun Teosoofinen Seura perustettiin New-Yorkissa vuonna 1875, piirrettiin sen tunnuslauseeksi: „ei ole uskontoa totuutta korkeampaa“ ja Seuran päätehtäväksi määrättiin perustaa yleisen veljeyden ydin, niin että jokainen rehellinen totuudenetsijä, olkoon mitä kansaa tai rotua tai uskontunnustusta tahansa, pääsisi sen jäseneksi, kunhan vain hyväksyi yleisen veljeyden aatteen, koska vapaa totuuden etsintä on mahdollinen ainoastaan veljeyden pohjalla. Totuuden etsintä tapahtuu eri tietä myöten. Toiset tutkivat vertailevaa uskontotiedettä, etenkin itämaalaista viisautta, toiset vielä tuntemattomia luonnonlakeja ja ihmisen salaisia voimia; kaikkia yhdistää usko ihmisen henkiseen kehitykseen ja hänen siveelliseen elämäntehtäväänsä.

Oltuaan pieni siemen, joka istutettiin amerikkalaiseen maaperään, on teosoofinen liike kasvanut suureksi, lehteväksi puuksi, jonka oksat luovat viileän varjonsa miltei yli koko maailman. Teosoofisia yhdistyksiä on perustettu miltei kaikkiin maihin ja niiden vaikutusvalta kasvaa kasvamistaan siveellisellä ja uskonnollisella alalla, sillä teosoofinen kirjallisuus yhä lisääntyy ja syventyy.

Vuosisata on kohta umpeen kulunut ja vasta viime aikoina on teosoofisen liikkeen vaikutus ulottunut Suomeenkin. Jos täällä paremminkin vielä kuin muualla oivallettaisiin tuon liikkeen suuremmoisuus ja herättävä voima, koituisi siitä epäilemättä kansallemme henkistä voittoa. Pieni kansa, joka ei suuria luo aineellisen edistyksen alalla, on kutsuttu syventymään omaan siveelliseen tajuntaansa ja laajentamaan älyllisiä näköalojaan.

Pekka Ervast.

(Uusi Aika 1900, Näytenumero, Joulukuu 1900.)